

een actieve voorleescommunity

beleidsplan 2020 - 2024

de zachte kracht van voorlezers

stichting
voorlezen

EEN ACTIEVE VOORLEESCOMMUNITY

*De zachte kracht van voorlezers voor een meer
geletterde, sociale en inclusieve samenleving.*

beleidsplan
2020 – 2024
www.voorlezen.org

Stichting Voorlezen
Binnen Walevest 177
3311 AA Dordrecht
www.voorlezen.org
info@voorlezen.org
06-41362309

juli 2020

INHOUD

Inleiding	p.03
Hoofdstuk 1 Een actieve community van voorlezers	
1.1. Voorleesdroom	p.04
1.2. Een actieve community van voorlezers	p.04
1.3. Ontwikkelen en samenwerken	p.05
Hoofdstuk 2 Van nu naar 2024	
2.1. Van 2014 tot nu	p.06
2.2. Van nu naar 2024	p.06
2.3. Werkdoelen 2020-2024	p.07
Hoofdstuk 3 De toekomst van voorlezen	
3.1. Drie kansen	p.08
3.2. Gevoel van verbondenheid	p.08
3.3. Delen is vermenigvuldigen	p.09
3.4. Samenwerkingsdriehoek	p.09
Hoofdstuk 4 Organisatie	
4.1. Multiprojectorganisatie	p.10
4.2. Aansturing	p.10
4.3. Projectteam	p.10
4.4. Vrijwilligersbeleid	p.11
Hoofdstuk 5 Financiën	
5.1. Huidige financiën	p.12
5.2. Toekomstige financiën	p.12
5.3. Bedrijfsvoering	p.12
Hoofdstuk 6 Planning 2020 en 2021	
6.1. Uitbreiding in Dordrecht	p.13
6.2. Start in Zwijndrecht	p.13
6.3. Samenwerking vergroten in het land	p.13
6.4. Gevoel van verbondenheid versterken	p.13
Bijlage I Samenwerkingsdriehoek nader uitgewerkt	
A. Samenwerkingsdriehoek – samen (voor)lezen	p.14
B. Samenwerkingsdriehoek – meertaligheid en voorlezen	p.15

INLEIDING

Tijdens de viering van onze vijfde verjaardag, op 17 november 2019, stonden we stil bij vijf jaar Stichting Voorlezen. We zijn trots op wat is bereikt. Voorleesprojecten voor jong en oud. Samenwerking met verschillende partners. We zijn trots op alle mensen die zich inzetten voor de Stichting. We hebben een grote groep betrokken vrijwilligers, enthousiaste projectleiders, een actieve directeur en een stimulerend bestuur.

Nu ligt er een ambitieus beleidsplan voor de komende jaren. We willen ons door ontwikkelen. In de afgelopen vijf jaar zijn we geworteld in Dordrecht. Voor de komende jaren hebben we regionale en landelijke ambities. We willen meer en nog beter; meer voorleesprojecten in meer gemeenten, meer en betere samenwerking. We willen de kracht en energie in het netwerk van voorlezers beter benutten! Kansen grijpen, als Stichting en als community van voorlezers.

De huidige governance structuur heeft de Stichting tot hier gebracht. Daar past een groot compliment bij voor de leden die vijf jaar lang hun beste krachten aan de Stichting hebben gegeven. Bij de doorontwikkeling waar we nu voor staan, passen we, mede ingegeven door wet- en regelgeving, onze governance aan. Het bestuur zal worden omgevormd tot een Raad van Toezicht en de Stichting zal worden bestuurd door een directeur.

We wensen u veel leesplezier. Uw reactie stellen wij op prijs en wel bij onze directeur.

Piet Hoogendoorn
voorzitter Raad van Toezicht

Ilse van Donkelaar
directeur
ilse.vd@voorlezen.org / 0641362309

HOOFDSTUK 1 Een actieve community van voorlezers

1.1. Voorleesdroom

Het initiatief van Stichting Voorlezen begon met de voorleesdroom van Ilse van Donkelaar. Zij is creatief en innovatief leider in het sociale domein¹.

"Ik zie een netwerk voor me van mensen die het plezier van lezen en voorlezen delen met kinderen. Het netwerk maakt zich daarnaast sterk om het voorlezen te stimuleren aan andere groepen mensen, want er zijn meer mensen die baat hebben bij voorgelezen te worden. Ik denk aan het maatschappelijke effect dat het voorleesnetwerk helpt te realiseren: door meer voor te lezen wordt onze samenleving socialer, gezonder en economisch sterker²."

Op 17 november 2014 is Stichting Voorlezen opgericht om deze voorleesdroom, samen met Ilse van Donkelaar, te realiseren.

1.2. Een actieve community van voorlezers

In Nederland zetten veel voorlezers³ zich in om voor te lezen en een positief voorleesklimaat te stimuleren. Ze zijn hard nodig. Ouders lezen minder (vaak en lang) voor. Kinderen, jongeren en volwassenen zeggen (voor)lezen *niet leuk* te vinden en er *geen tijd* voor te hebben. Helaas leiden alle inzet, tijd en energie van voorlezers in Nederland nog niet naar significant hogere percentages van ouders die voorlezen of van kinderen die lezen leuk blijven vinden⁴. De voorleesdroom, zoals hierboven beschreven, biedt kansen om wél het verschil te maken. De twee werkwoorden die hierbij centraal staan, zijn: ontwikkelen en samenwerken.

Stichting Voorlezen ziet kansen om met het netwerk van voorlezers nieuwe verbanden te ontwikkelen. Samen staan we sterker. Samen kunnen we de zachte kracht van voorlezers duidelijker naar voren brengen en effectiever maken. Op dit moment wordt er nog weinig samen gewerkt. De meeste voorleesprojecten opereren lokaal en los van elkaar⁵. Veel voorleesprojecten zijn kwetsbaar in hun (financiële) continuïteit. Met een actieve community kunnen (nieuwe) voorleesprojecten meer gericht en met elkaar ontwikkeld worden. Succesvolle voorleesprojecten kunnen verder uitgerold worden. De community van voorlezers wordt dan de zichtbare en effectieve kracht om de samenleving meer geletterd, sociaal en inclusief te maken. Het doel van Stichting Voorlezen is dan ook het vormen van een actieve community van voorlezers die met elkaar in contact staan en (veel meer) met elkaar samenwerken.

¹ Ilse van Donkelaar is eigenaar van Ilse Verbindt, zie voor meer informatie: www.ilseverbindt.nl

² Bron: Stichtingsplan Stichting Voorlezen, 3 december 2014.

³ Met voorlezers bedoelt Stichting Voorlezen iedereen (zowel de vrijwilligers als de professionals) die voorlezen aan kinderen, jongeren, volwassen, ouderen (enzovoort) op allerlei locaties doet (thuis, op school, in de bibliotheek, in verzorgingshuizen, bij de bakker, enz.).

⁴ Bron: www.leesmonitor.nl

⁵ Voor zover wij weten zijn hier twee uitzondering op. Stichting VoorleesExpress beheert en ontwikkelt landelijk het project VoorleesExpress en de lokale uitvoerders voeren het project uit. Stichting Aanzet beheert en ontwikkelt het project De Boekfiets en zij ondersteunen lokale uitvoerders in andere regio's van het land.

1.3. Ontwikkelen en samenwerken

De strategie van Stichting Voorlezen om dit doel te realiseren bestaat uit twee lijnen: ontwikkelen en samenwerken. Ten eerste breidt de Stichting haar rol als uitvoerder en innovator van (nieuwe) voorleesprojecten uit van Dordrecht naar de Drechtsteden. Ten tweede zet de Stichting zich in als initiatiefnemer om meer samenwerking te realiseren tussen voorleesprojecten, zowel lokaal in de Drechtsteden als landelijk.

Ontwikkelen

Op dit moment realiseert en initieert Stichting Voorlezen voorleesprojecten in Dordrecht. Met één uitzondering: het project *Luisteren in je leunstoel*⁶ wordt ook op een locatie in Rotterdam uitgevoerd. In de komende jaren breidt de Stichting haar voorleesprojecten uit naar de Drechtsteden. Met haar voorleesprojecten realiseert de Stichting een bijdrage aan het meer geletterd, sociaal en inclusief worden van de lokale samenlevingen in de Drechtsteden.

Samenwerken

Stichting Voorlezen neemt het initiatief om een actieve community van voorlezers op te bouwen. Het netwerk waar voorlezers in de Drechtsteden en ook in Nederland elkaar (digitaal) kunnen ontmoeten en samen kunnen werken. Met dit initiatief verwacht de Stichting het huidige voorleesaanbod meer met elkaar te verbinden, sterker te maken en uit te breiden in de Drechtsteden en ook landelijk.

⁶ Luisteren in je leunstoel is een voorleesproject voor mensen met dementie.

HOOFDSTUK 2 VAN NU NAAR 2024

2.1. Van 2014 tot nu

Stichting Voorlezen heeft in de eerste vijf jaar van haar bestaan een gewaardeerde plaats verworven in het Dordtse maatschappelijke middenveld en is er niet meer weg te denken. Nieuwe voorleesprojecten zijn geïnitieerd en gestart, nieuwe samenwerkingsvormen zijn ontwikkeld en nieuwe voorleesactiviteiten voor volwassenen zijn bedacht en uitgevoerd. Daarnaast heeft de Stichting op kleine schaal haar landelijke rol verkend. Uit het hele land wordt Stichting Voorlezen benaderd door (kandidaat) voorlezers met vragen voor voorleesmogelijkheden in hun gemeente. De Stichting werkt rond het project *Luisteren in je leunstoel* samen met lokale organisaties in het land.

Stichting Voorlezen is klaar voor de volgende fase in haar bestaan:

- het uitbreiden en ontwikkelen van (nieuwe) voorleesprojecten in de Drechtsteden;
- het initiëren van meer samenwerking tussen voorlezers, regionaal en landelijk.

2.2. Van nu naar 2024

Stichting Voorlezen is een inhoudelijk en pragmatisch aangestuurde organisatie. De combinatie van enthousiasme, creativiteit, daadkracht, goed relatiebeheer en doorzettingsvermogen zorgt ervoor dat de Stichting haar idealen omzet in concrete resultaten. De lijnen in de organisatie zijn kort en aanpassingen worden snel doorgevoerd. Met deze kwaliteiten neemt de Stichting vol vertrouwen het verder ontwikkelen van de organisatie op zich. De komende jaren zal de Stichting groeien, zowel in omvang en bereik als in taakstelling. De bedrijfsvoering zal met deze groei mee moeten bewegen op de volgende drie onderdelen: aansturing, communicatie en financiën.

Aansturing

Op dit moment is Stichting Voorlezen een kleine organisatie van projecten dat geleid wordt door een projectteam en waar het bestuur eindverantwoordelijke is. De organisatie zal zich ontwikkelen tot een multiprojectorganisatie⁷ met een projectteam dat geleid wordt door een directeur. Een belangrijk aandachtspunt is dat de huidige flexibiliteit, creativiteit en daadkracht van de Stichting behouden blijven.

Communicatie

Op dit moment communiceert Stichting Voorlezen vooral lokaal in verschillende media over haar voorleesprojecten in Dordrecht. De komende jaren is een meer gerichte en meer specifieke communicatie nodig. Een belangrijk aandachtspunt is dat de Stichting naar buiten treedt met een enthousiasmerende boodschap waarin onze missie en wie wij zijn goed en helder tot uiting komen.

⁷ Een multiprojectorganisatie voert projecten uit die voortvloeien uit de eigen bedrijfsmissie en ook projecten die in opdracht van een externe opdrachtgever of samen met een coproductant worden uitgevoerd.

Financiën

Op dit moment wordt Stichting Voorlezen projectmatig gefinancierd door jaarlijkse subsidies, fondsbijdragen en donaties voor haar lokale projecten. De komende jaren blijft dit het belangrijkste financieringsmodel voor Stichting Voorlezen. Daarnaast werkt de Stichting een financieringsmodel uit voor voorleesprojecten die in opdracht worden uitgevoerd. Het belangrijkste uitgangspunt is dat alle projecten kostendekkend moeten zijn voordat met de uitvoering wordt gestart.

2.3. Werkdoelen 2020 - 2024

Stichting Voorlezen stelt zich ten doel in de Drechtsteden:

1. Het uitvoeren en versterken van haar huidige voorleesprojecten⁸ in Dordrecht.
2. Het initiëren en uitrollen van haar huidige voorleesprojecten in de Drechtsteden.
3. Het overdragen van de uitvoering van *Luisteren in je leunstoel* in Rotterdam aan een Rotterdamse partner.
4. Het ontwikkelen van nieuwe voorleesprojecten, zoals voor (meertalige) gezinnen (waar voorlezen in de eigen thuistaal centraal staat) en voor jongeren en volwassenen (waar samen (voor)lezen centraal staat).

Stichting Voorlezen stelt zich ten doel in de Drechtsteden en ook landelijk:

5. Het initiëren en opbouwen van het netwerk⁹ van voorlezers met hierin aandacht voor:
 - a. het uitbreiden van samenwerkingspartners, zoals: lokaal georiënteerde organisaties¹⁰, voorleesprojecten in het land¹¹ en landelijk georiënteerde partners¹²;
 - b. het creëren van draagvlak voor meer samenwerking tussen voorlezers;
 - c. het initiëren van meer (landelijke) samenwerking tussen voorleesprojecten, te beginnen met meer samenwerking tussen voorleesprojecten voor ouders;
 - d. het ondersteunen van andere voorlezers om het voorleesvonkje over te brengen op ouders, studenten, professionals en vrijwilligers.

⁸ De projectenportefeuille van Stichting Voorlezen bestaat op dit moment uit: een groot project voor kinderen met drie deelprojecten (Voorleespret), een project (co-productie) met de Bibliotheek Aanzet (Dordrecht leest voor), een project voor ouders met drie deelprojecten (Luisteren in je leunstoel) en een jaarlijks terugkerend project (Verjaardagsfeest). De deelprojecten van Voorleespret zijn: Voorleespret-thuis, Voorleesfeestjes in het Onderwijsmuseum en Voorlezen tijdens de Zomerschool. De deelprojecten van Luisteren in je leunstoel zijn: Luisteren in je leunstoel Dordrecht, Luisteren in je leunstoel Rotterdam en Luisteren in je leunstoel met Voorleesvrienden.

⁹ Stichting Voorlezen pakt dit projectmatig aan. Het Voorleesnetwerk is in eerste instantie een project van de Stichting. Blijkt uit de genomen acties en bijeenkomsten dat een aparte organisatie helpend en noodzakelijk is om de voorleescommunity meer effectief te kunnen laten opereren, dan komt deze nieuwe organisatie statutair los te staan van Stichting Voorlezen.

¹⁰ Denk aan: onderwijsinstellingen, verzorgingshuizen, welzijnsorganisaties, bibliotheken en boekwinkels.

¹¹ Denk aan: Stichting VoorleesExpress, de Voorleesbrigades, Stichting Bedtime Stories, Stichting Voorlezen-plus en nog vele andere projecten en organisaties.

¹² Denk aan: Stichting Lezen, Stichting Lezen en Schrijven, het Ministerie van Onderwijs en Cultuur, MOVISIE en uitgeverijen.

HOOFDSTUK 3 DE TOEKOMST VAN VOORLEZEN

3.1. Drie kansen

Stichting Voorlezen ziet drie kansen om de voorleescultuur in Nederland te versterken door in de community van voorlezers¹³ nieuwe verbanden te ontwikkelen. Ten eerste, door het versterken van het gevoel van verbondenheid van voorlezers. Ten tweede, door praktische kennis en ervaringen met elkaar te delen. Delen is vermenigvuldigen. Ten derde, door het inzetten van de samenwerkingsdriehoek: systematisch en meer gericht samenwerken tussen landelijke en lokale partners.

3.2. Gevoel van verbondenheid

Stichting Voorlezen ervaart bij voorlezers een enorm enthousiasme voor het voorlezen en betrokkenheid met luisteraars. Op de vraag *Wat betekent voorlezen voor jou?* beginnen ogen te twinkelen, herinneringen komen boven en tips voor boeken worden gedeeld. Voorlezers geven het voorleesplezier graag door aan anderen. Ze zijn blij elkaar te ontmoeten op bijeenkomsten, nemen graag nieuwe kennis op en delen enthousiast hun ervaringen. Ze ervaren in een kleine groep het gevoel van verbondenheid. Stichting Voorlezen ziet kansen om dit gevoel onder voorlezers groter en sterker te maken. Individuele voorlezers zijn zich niet (altijd) bewust dat ze tot een grote groep voorlezers behoren. Het aantal voorlezers in Nederland is niet bekend, maar het moeten er duizenden of zelfs tienduizenden zijn. Deze groep, vaak los van elkaar opererende voorlezers, kan zich ontwikkelen tot een actieve community van voorlezers. Dit kan door gezamenlijk acties te initiëren en door hun betekenisvolle bijdrage aan het meer geletterd, sociaal en inclusief maken van de samenleving inzichtelijk en voelbaar te maken.

Stichting Voorlezen zet zich de komende jaren in om het gevoel van verbondenheid onder voorlezers in de Drechtsteden en in Nederland te vergroten en te versterken. Eén van de acties die de Stichting voor ogen heeft, is het initiëren van een gezamenlijk online platform voor voorlezers¹⁴. Een online voorleesplatform geeft individuele voorlezers makkelijker zicht op en toegang tot lokale voorleesprojecten. Het platform vergroot de kans om nieuwe groepen (jonge) voorlezers¹⁵ aan te trekken en biedt kansen voor verdergaande samenwerking, zoals: het ontwikkelen van landelijke campagnes en bundelen van deskundigheidsbevordering van voorlezers.

¹³ Met voorlezers bedoelt Stichting Voorlezen iedereen (zowel de vrijwilligers als de beroepskrachten) die voorlezen aan kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen (enzovoort) op allerlei locaties (thuis, op school, in de bibliotheek, in verzorgingshuizen, bij de bakker, enzovoort).

¹⁴ Stichting Voorlezen weet zich hierin gesteund door het trendrapport *Vrijwillige Inzet 2020*. Het onderzoek naar trends binnen vrijwillige inzet is gedaan door NL Voorelkaar, in samenwerking met prof. dr. Lucas Meijs. Meijs is professor of Strategic Philanthropy and Voluntary aan de Erasmus Universiteit Rotterdam). Dit rapport toont aan dat het zoeken van vrijwilligerswerk via een online platform toeneemt en dat dit leidt tot duurzame inzetbaarheid.

¹⁵ In het Trendrapport *Vrijwillige Inzet 2020* geven jongeren (onder de 20) bovengemiddeld aan dat zij verwachten zich meer vrijwillig in te zetten in 2020 dan in 2019. Jongeren laten zich op allerlei manieren steeds meer betrekken bij maatschappelijke vraagstukken. Kijk bijvoorbeeld eens op de website van de Nationale Jeugd Raad: www.ojr.nl

3.3. Delen is vermenigvuldigen

Stichting Voorlezen signaleert dat er weinig verbindingen zijn tussen en in netwerken van voorlezers. Voorlezers halen niet alles uit hun (vrijwillige) werk wat er in zit aan kennis, ervaring, enthousiasme, creativiteit en daadkracht. Dit is vooral te zien in de vele kleine netwerken van vrijwillige voorlezers¹⁶ die in georganiseerd verband voorlezen¹⁷. Ze opereren lokaal en hebben geen (of weinig) contact met voorlezers die vergelijkbare projecten uitvoeren elders in het land. Ieder vindt het eigen wiel uit. Kennis en ervaring blijft hierdoor besloten in het eigen netwerk. Innovaties blijven vaak aan het landelijke zicht onttrokken. Samen zouden ze sterker staan¹⁸.

Samenwerking zit in de genen van Stichting Voorlezen. Alle projecten en activiteiten worden met anderen uitgevoerd. Op landelijk niveau is de Stichting gestart met het meer samenwerken tussen voorlezers die aan ouderen (met dementie) voorlezen door kennis en ervaring te delen rond het project *Luisteren in je leunstoel*. In de komende jaren zal de Stichting deze samenwerking verder vormgeven en uitbouwen, en andere vormen van samenwerking aanmoedigen en initiëren.

3.4. Samenwerkingsdriehoek

Stichting Voorlezen signaleert dat het voorlezers als community niet lukt om snel en adequaat te reageren op nieuwe tendensen in de samenleving. Dit komt doordat er tussen lokale netwerken weinig verbindingen zijn. Maar ook doordat er tussen het landelijke netwerk van beroepsmatige voorlezers¹⁹ en de lokale netwerken²⁰ weinig wederzijdse en gerichte uitwisseling is. Het landelijke netwerk werkt vooral top-down en biedt het beleidskader voor lokale netwerken voor leesbevordering (met voorlezen als belangrijk instrument) en voor de bestrijding van laaggeletterdheid. De lokale netwerken werken vooral bottom-up en alleen in de eigen gemeente of regio. Wat ontbreekt is een systematische samenwerking tussen het landelijke netwerk en lokale initiatieven rond nieuwe tendensen die het voorleesvak kunnen vernieuwen en/of verbreden.

Stichting Voorlezen ziet op dit moment een kans in het gezamenlijk oppakken van *samen (voor)lees* projecten en van projecten waar *meertaligheid en voorlezen* centraal staan. De Stichting gelooft hierbij in de verbindende kracht tussen onderzoek, een landelijk programma en lokale initiatieven (zie bijlage I voor een nadere uitwerking), en zal de komende jaren acties ondernemen om dit soort samenwerkingen te initiëren.

¹⁶ In dit soort netwerken wordt het voorlezen gedaan door vrijwillige voorlezers. Beroepskrachten geven leiding aan de voorleesprojecten, vaak in (zeer) kleine parttime functies. Zij doen een deel van hun werkzaamheden dan ook in de vrije tijd.

¹⁷ Kleine lokale netwerken van voorlezers die in hun vrije tijd voorlezen in projectverband zijn georganiseerd rond organisaties, zoals: Stichting Voorlezen, Stichting VoorleesExpress, Stichting Voorlezen-plus en Stichting Lezen werkt.

¹⁸ Een goed voorbeeld hiervan is Stichting VoorleesExpress. Deze Stichting heeft voor haar voorleesproject (thuis voorlezen aan kinderen) een landelijke positie verworven en voert het project in veel gemeenten uit.

¹⁹ In het landelijke netwerk van beroepsmatige voorlezers zijn onder andere Stichting Lezen, Stichting Lezen en Schrijven en de Koninklijke Bibliotheek vertegenwoordigd.

²⁰ Naast de lokale netwerken van vrijwillige voorlezers, onderscheidt Stichting Voorlezen ook de lokale netwerken van beroepsmatige voorlezers (zoals: docenten, pedagogisch medewerkers, bibliotheekconsulenten).

HOOFDSTUK 4 ORGANISATIE

4.1. Multiprojectorganisatie

Stichting Voorlezen is een organisatie zonder winstoogmerk en met een ANBI status. De Stichting is in de kern vooral een ontwikkelstichting die lokaal voorleesprojecten uitvoert in samenwerking met anderen. In de komende jaren breidt Stichting Voorlezen uit. Het werkgebied wordt groter, van Dordrecht (nu) naar de Drechtsteden (2024). De projectenportefeuille wordt groter, nieuwe projecten worden ontwikkeld. Dit vraagt om het verder uitbouwen van Stichting Voorlezen van een kleine projectorganisatie tot een multiprojectorganisatie²¹. De Stichting voert tegelijkertijd meerdere projecten uit die voortvloeien uit de eigen bedrijfsmissie (zoals: *Voorleespret*), die in opdracht van een externe opdrachtgever worden gedaan (zoals: *Voorlezen tijdens de Zomerschool*) of samen met een coproductant worden uitgevoerd (zoals: *Dordrecht leest voor*). Ieder project heeft een eigen aansturing nodig, en de organisatie als geheel ook.

4.2. Aansturing

Stichting Voorlezen wordt op dit moment bestuurd door een onafhankelijk en onbezoldigd bestuur. Het huidige bestuur fungeert als ideeëngenerator en klankbordgroep voor de directeur²². In feite functioneert het bestuur als Raad van Commissarissen. In 2020 wordt het huidige bestuur dan ook omgevormd tot een Raad van Commissarissen. De Raad zal bestaan uit drie (na aftreden van enkele leden overblijvende) bestuursleden²³. De directeur vormt het bestuur van de Stichting. De voorzitter van de Raad is de verbindende schakel met de directeur en zal daar periodiek overleg mee voeren. Hiertoe zullen de statuten worden aangepast en zal de notaris worden gevraagd nog eens kritisch naar de actualiteitswaarde van de overige artikelen te willen kijken²⁴.

4.3. Projectteam

Het projectteam²⁵ van Stichting Voorlezen is op dit moment in gezamenlijkheid verantwoordelijk voor alle projecten. Dit zal in de komende jaren worden aangepast naar een projectteam met projectleiders en projectmedewerkers per project en een kleine ondersteunende staf. Dit is nodig om de voorgenomen uitbreiding te kunnen realiseren.

²¹ Bron:

https://www.projectmanagement10edruk.nl/documenten/extra_hoofdstukken/opzetten_van_een_multiprojectorganisatie.pdf

²² De Stichting wordt geleid door de initiatiefnemer, Ilse van Donkelaar, en wordt hiervoor ingehuurd. De functietitel die momenteel wordt gebruikt is projectleider. Feitelijk vervult zij de rol van directeur. In dit beleidsplan wordt daarom de term directeur gebruikt.

²³ In de statuten zal veiligheidshalve worden opgenomen dat de Raad bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf personen.

²⁴ Wijzigingen zullen de nieuwe *Wet bestuur en toezicht rechtspersonen* volgen.

²⁵ Op dit moment bestaat het projectteam van Stichting Voorlezen uit de directeur, een projectleider/projectmedewerker en een projectmedewerker.

De directeur is verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden, zodat op professionele wijze tegelijkertijd meer projecten ontwikkeld en/of uitgevoerd kunnen worden. Een belangrijke voorwaarde is dat de projectmatige aanpak tot een kerncompetentie van het projectteam wordt ontwikkeld, zowel bij de projectleiders als bij de projectmedewerkers en de ondersteunende staf²⁶. De samenstelling en omvang van het projectteam wordt in de komende jaren stap voor stap aangepast. Dit is afhankelijk van de omvang van de projectenportefeuille en de werving van financiële middelen.

4.4. Vrijwilligersbeleid

Stichting Voorlezen heeft contact met 200 vrijwillige voorlezers in (met name) Dordrecht. Een kerngroep van 50 voorlezers leest wekelijks voor in projectverband. De andere voorlezers doen incidenteel mee. De Stichting waardeert de vrijwillige inzet van haar voorlezers zeer. Zij zijn de belangrijkste uitvoerders van de voorleesprojecten. Zij dragen de waarden van de organisatie uit en staan in contact met de luisteraars. Soms werken ze in kwetsbare situaties. Voorlezers lezen bijvoorbeeld thuis voor aan kinderen en/of lezen voor aan mensen met dementie. Meestal gaat dit goed, maar ze kunnen worden geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag. Daarom vindt Stichting Voorlezen het belangrijk om met zorg (nieuwe) voorlezers te werven en te begeleiden²⁷, omgangsregels met elkaar af te spreken²⁸ en een protocol te hanteren bij grensoverschrijdend gedrag²⁹. Voor alle voorlezers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag aangevraagd. Hierdoor wordt het risico geminimaliseerd een voorlezer in te zetten die in het verleden grensoverschrijdend of ander crimineel gedrag heeft vertoond.

In de komende jaren initieert Stichting Voorlezen acties om het aantal vrijwillige voorlezers te vergroten, zowel in Dordrecht als in de andere Drechtsteden. De Stichting onderzoekt de mogelijkheden via de nieuwe regeling Maatschappelijke Diensttijd³⁰. En zet in op meer samenwerking met sociale opleidingen, zodat meer studenten hun stageplek bij Stichting Voorlezen uitvoeren.

²⁶ Bron:

https://www.projectmanagement10edruk.nl/documenten/extra_hoofdstukken/opzetten_van_een_multiprojectorganisatie.pdf

²⁷ Zie hier het aannamebeleid van vrijwilligers van Stichting Voorlezen: <https://voorlezen.org/site/wp-content/uploads/2020/06/Aannamebeleid-vrijwilligers-Stichting-Voorlezen-Definitief-aanpassingen-2020.pdf>

²⁸ Zie hier het document met gedragsregels van Stichting Voorlezen: <https://voorlezen.org/site/wp-content/uploads/2020/06/Gedragscode-Stichting-Voorlezen-Definitief-aanpassingen-2020.pdf>

²⁹ Zie hier het meldingsprotocol van Stichting Voorlezen: <https://voorlezen.org/site/wp-content/uploads/2020/05/Meldingsprotocol-Stichting-Voorlezen-definitief.pdf>

³⁰ Zie hier meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/maatschappelijke-diensttijd/vraag-en-aanwoord/wat-is-de-maatschappelijke-diensttijd>

HOOFDSTUK 5 FINANCIEN

5.1. Huidige financiën

Stichting Voorlezen heeft in 2020 een begroting van 80.000 euro waarmee vier projecten worden uitgevoerd. Om de toekomstplannen, zoals in dit beleidsplan uiteen gezet, te kunnen realiseren heeft Stichting Voorlezen een stabiele financiële basis nodig.

5.2. Toekomstige financiën

Het uitgangspunt voor de financiële basis van Stichting Voorlezen is dat elk project kostendekkend is. De kosten worden gefinancierd door subsidies, fondsbijdragen, donaties en bijdragen van deelnemers. De Stichting houdt zicht op mogelijkheden van sponsoring-in-natura en andere vormen van financiering, zoals bijvoorbeeld crowdfunding.

5.4 Bedrijfsvoering

Stichting Voorlezen ontwikkelt zich tot een multiprojectorganisatie waarin meer aandacht nodig is voor de aansturing van de organisatie als geheel, de projecten afzonderlijk en de projecten in samenhang met elkaar. De bedrijfsvoering evolueert in deze ontwikkeling mee. Het uitgangspunt is een platte organisatiestructuur met behoud van flexibiliteit en creativiteit. De Stichting gaat op zoek naar een eigen werkplek, het liefst 'inwonend' bij een van de partners van de Stichting³¹.

³¹ Bijvoorbeeld: kinderboekwinkel de Giraf of de Bibliotheek AanZet.
Beleidsplan Stichting Voorlezen
2020-2024

HOOFDSTUK 6 PLANNING 2020 en 2021

6.1. Uitbreiding in Dordrecht

Stichting Voorlezen werkt in 2020 en 2021 in Gemeente Dordrecht aan:

- uitbreiding van haar voorleesprojecten in Dordrecht: *Voorleespret op meer basisscholen*, *Luisteren in je leunstoel* in meer verpleeghuizen;
- uitbreiding van haar samenwerking met partners, zoals: de Bibliotheek AanZet, Nationaal Onderwijsmuseum, Via Cultura en de PABO;
- een structurele subsidie van Gemeente Dordrecht.

6.2. Start in Zwijndrecht

Stichting Voorlezen werkt in 2020 en 2021 in Gemeente Zwijndrecht aan:

- het opstarten van het project *Voorleespret op* (minimaal) drie basisscholen;
- het opstarten van Voorleesfeestjes in kunstgalerie KunZt;
- een structurele subsidie van Gemeente Zwijndrecht.

6.3. Samenwerking vergroten in het land

Stichting Voorlezen zet zich in 2020 en 2021 in om de samenwerking te vergroten met:

- landelijke organisaties, zoals: Stichting Lezen en Stichting VoorleesExpress;
- lokale projecten die voorlezen aan mensen met dementie.

6.4. Gevoel van verbondenheid versterken

Stichting Voorlezen zet zich in 2020 en 2021 in om het gevoel van verbondenheid tussen en met voorlezers te vergroten door:

- het internationale jaar van vrijwillige inzet (2021) aan te grijpen acties te initiëren die zichtbaar maken hoe groot en betrokken de community van voorlezers is;
- het jaarlijkse verjaardagsfeest van de Stichting (17 november) in te zetten om de community van voorlezers op de landelijke kaart te zetten.

BIJLAGE I Samenwerkingsdriehoek nader uitgewerkt

- A. Samenwerkingsdriehoek – samen (voor)lezen
- B. Samenwerkingsdriehoek – meertaligheid en voorlezen

A. Samenwerkingsdriehoek – samen (voor)lezen

Onderzoek

Nederland kent geen sterke volwassen (voor)leescultuur. Iedere generatie volwassenen leest minder dan voorgaande generaties. Ook de groep meest fervente volwassen lezers (ouderen, vrouwen en hoger opgeleiden) besteedt dagelijks minder tijd aan lezen dan hun (groot)ouders. Ook wordt er weinig tot niet voorgelezen aan volwassenen; partners of vrienden aan elkaar of kinderen aan hun ouders³². Kinderen in Nederland groeien dan ook steeds vaker op zonder goede (voor)leesvoorbeelden. De uitdaging is hoe we – als community van voorlezers – de (voor)leescultuur kunnen versterken.

Programma

Tot nu toe is het antwoord op deze uitdaging altijd geweest: ouders en leerkrachten informeren over de positieve effecten van (voor)lezen en het stimuleren van (voor)lezen door het voor te doen en ideeën aan te reiken. Vanuit het idee: kinderen die voorgelezen zijn worden betere lezers. Deze werkwijze is in de basis goed, maar slaat vooral aan bij de groep die al (voor)leest en minder bij de groep die (voor)lezen *niet leuk* vindt en *er geen tijd* voor heeft.

Stichting Voorlezen ziet een andere mogelijkheid om het probleem van ontleding aan te vliegen. Binnen de (voor)leescultuur in Nederland zijn namelijk ook positieve ontwikkelingen. Het *Spoken word*³³ heeft zijn intreden gedaan met (vooral) jongeren als deelnemend publiek. De belangstelling voor leesgroepen³⁴ groeit, zowel bij volwassenen als bij kinderen. Recent, tijdens de coronacrisis, zijn nieuwe initiatieven ontstaan rond samen (voor)lezen, zoals: auteurs die via livestream uit eigen werk voorlezen³⁵, dichters die mensen opbellen en uit eigen werk voorlezen³⁶ en auteurs die dagelijks een verhaal voorlezen uit het boek *Decamerone* van Giovanni Boccaccio³⁷.

Stichting Voorlezen leidt hieruit af dat het samen (voor)lezen in opkomst is en verklaart dit vanuit een andere tendens in onze samenleving. In onze huidige samenleving zijn wij (jong en oud) graag (digitaal) met elkaar in contact en doen dingen liever samen dan alleen. Samen (voor)lezen sluit hierbij aan. Samen (voor)lezen is dan ook dé kans om (jonge) volwassenen (meer) te interesseren in (voor)lezen. Wanneer (jonge) volwassenen het (voor)lezen (weer) waarderen dan krijgt het (weer) een belangrijke plaats in het dagelijkse leven van deze volwassenen en daarmee voor de kinderen en jongeren in hun omgeving.

³² Bron: Leesmonitor.

³³ *Spoken word* is de woorden van het papier halen en ze tot leven brengen op het podium, gericht op het publiek, de toehoorders.

³⁴ Bron: Universiteit Gent.

³⁵ Zie meer informatie: <https://voorlezen.org/site/portfolio/verhalen-in-virustijd/>

³⁶ Zie meer informatie: <https://voorlezen.org/site/portfolio/dichter-aan-de-lijn-volwassenen/>

³⁷ Zie meer informatie: <https://voorlezen.org/site/portfolio/sta-decamerone-volwassenen/>

Het landelijke netwerk van professionele voorlezers zou deze kans moeten grijpen om het samen (voor)lezen op programmatische wijze op te pakken en te onderzoeken, in samenwerking met lokale initiatieven.

Lokale initiatieven

Er zijn al veel lokale initiatieven rond samen (voor)lezen, zoals: samen lezen met volwassenen die zelf (tijdelijk) niet meer kunnen lezen³⁸, samen lezen met laaggeletterden in taalklassen³⁹ en samen lezen in de eigen taal⁴⁰. Stichting Voorlezen verwacht dat naast bestaande initiatieven er in Nederland ook ideeën zijn om met samen lezen projecten te starten. De Stichting heeft zelf bijvoorbeeld het plan een voorleescursus voor jongeren die (als bijbaantje) op jonge kinderen passen te ontwikkelen en om voorlezen te introduceren in huiswerkbegeleidingsklassen.

Wanneer lokale initiatieven ingebed worden in een landelijk programma over samen lezen dan stroomt er een sterke positieve energie het programma in en wordt het programma gevuld met praktische kennis en ervaring. Deze lokaal opgedane kennis en ervaring wordt op haar beurt weer positief beïnvloedt door het landelijke programma. De opgedane kennis en ervaring in verschillende lokale initiatieven worden gebundeld, inhoudelijk sterker en beter overdraagbaar.

B. Samenwerkingsdriehoek – meertaligheid en voorlezen

Onderzoek

In de Nederlandse grote steden groeit 50% van de kinderen meertalig op. Meertaligheid is in Nederland dus een gegeven. Professionals die met kinderen werken handelen nog (te) weinig vanuit dit gegeven en stellen de Nederlandse taal (vaak) boven de thuistalen⁴¹ en gaan (vaak) van de aanname uit dat meertaligheid leidt tot taalachterstand. Uit onderzoek blijkt dat kinderen prima meerdere talen kunnen leren. Het belangrijkste uitgangspunt is dat – net als bij het leren van één taal – de meertalige ontwikkeling van kinderen het beste gedijt in een taalrijke omgeving waar ze veel worden voorgelezen⁴². Stichting Voorlezen heeft drie gouden regels geformuleerd voor ouders die hun kinderen meertalig opgroeien:

1. Zorg ervoor dat jouw kind voorgelezen wordt in alle talen waarmee hij opgroeit.
2. Lees voor in de taal die jij het beste beheerst.
3. Omring jouw kind met voorlezers in de taal of talen die jij niet (goed) beheerst.

De uitdaging is hoe we – als community van voorlezers – de ouders beter kunnen ondersteunen en stimuleren van het voorlezen in de thuistaal/talen, in alle sectoren en op alle plaatsen waar wij in contact komen met deze ouders.

³⁸ Zoals: Stichting Voorlezen, Stichting Voorlezen-plus, Culturele Apotheek, Bedtime Stories en veel bibliotheken.

³⁹ Ongeveer 18% van de Nederlanders (vanaf 16 jaar) heeft moeite met lezen, schrijven en rekenen. Dat is 1 op de 6 Nederlanders. Bron: Stichting Lezen en Schrijven.

⁴⁰ Bijvoorbeeld: Stichting Mini Lectores en het project Dordrecht leest voor (boekenclub voor meertalige gezinnen) van Stichting Voorlezen en de Bibliotheek AanZet.

⁴¹ Stichting Voorlezen gebruikt de term 'thuistaal' voor de taal die in huis wordt gesproken. Of talen die thuis met de kinderen worden gesproken.

⁴² Bron: www.marinellaorioni.com Marinella Orioni is onderzoeker en schrijver over meertaligheid. Orioni is moeder van drietalige kinderen.

Programma

De positieve tendens is dat er in Nederland steeds meer aandacht komt voor het meertalig opvoeden van kinderen. Er verschijnen regelmatig informatieve artikelen en publicaties die ingaan op de kansen die meertaligheid kinderen biedt. Stichting Voorlezen ziet deze positieve insteek vooral bij de landelijke professionele voorlezers en bij de voorlezers in lokale initiatieven. Veel minder bij de professionele lokale voorlezers, zoals: pedagogisch medewerkers, leerkrachten, consultatiebureaus en bibliotheekconsulenten. Hiermee wordt een gat zichtbaar in de community van voorlezers waardoor ouders van meertalige kinderen verschillende en tegenstrijdige adviezen krijgen; de vrijwillige voorlezer adviseert de ouder om in de eigen taal voor te lezen, de leerkracht adviseert om thuis alleen in het Nederlands met de kinderen te spreken.

De Stichting vindt dat het landelijk netwerk van professionele voorlezers het initiatief moet nemen om dit gat op een programmatische wijze te vullen met kennis en initiatieven, zodat we een cultuur en structuur creëren waarbinnen ouders die hun kinderen meertalig opvoeden (veel meer) beter worden ondersteund en van alle voorlezers eensluidende adviezen krijgen. Met als resultaat dat meertalige kinderen in al hun talen worden voorgelezen en mede hierdoor een goed niveau van meertaligheid ontwikkelen.

Lokale initiatieven

Stichting Voorlezen is blij te zien dat er steeds meer initiatieven komen om voorlezen in de thuistaal te stimuleren. Een paar voorbeelden. Het project *Dordrecht leest voor* – de boekenclub voor meertalige gezinnen - is een co-productie van Stichting Voorlezen en de Bibliotheek AanZet. Stichting Mini Lectores organiseert voorleesworkshops voor Spaanssprekende kinderen in Nederland. Stichting VoorleesExpress heeft een website⁴³ geïnitieerd waarop podcasts staan waarin prentenboeken in verschillende talen worden voorgelezen.

Wanneer lokale initiatieven zoals deze – aangevuld met initiatieven voor professionele lokale voorlezers - ingebed worden in een landelijk programma over meertalig voorlezen dan stroomt er een sterke positieve energie het programma in en wordt het programma gevuld met praktische kennis en ervaring. Deze lokaal opgedane kennis en ervaring in verschillende lokale initiatieven worden gebundeld, inhoudelijk sterker en beter overdraagbaar.

⁴³ www.prentenboekeninalletalen.nl